

Diversitet i musikbranchen

- Mod en bedre kønsbalance

Dansk Musiker Forbund

Dansk Artist Forbund

Gramex

JazzDanmark

Dansk Live

Maj 2017

Indhold

DIVERSITET ER KVALITET!	3
DE METODISKE OVERVEJELSER	3
ORGANISATIONERNE BAG UNDERSØGELSEN	4
ANALYSE	5
KØNSBALANCEN I BEFOLKNINGEN OG BLANDT PUBLIKUM	5
KØNSBALANCEN BLANDT MUSIKERNE	6
KØNSBALANCEN BLANDT LIVEARRANGØRERNE	9
DET VIDERE ARBEJDE	12

Diversitet er kvalitet!

Danmark har rigt, sprudlende og spændende musikliv. Men desværre også et musikliv med nogle mangler. Der er blandt andet for få kvinder i musikbranchen, og dansk musik går på den baggrund glip af talent. Derfor er Dansk Live, Dansk Musiker Forbund, Dansk Artist Forbund, JazzDanmark og Gramex gået sammen for at sætte fokus på diversiteten i musikbranchen og giver med denne undersøgelse en række friske tal på kønsbalancen i dansk musikliv.

Vi tror på, at diversitet sikrer kvalitet, alsidighed i genrer og udvikling i musiklivet. Ikke kun i forhold til køn, men på tværs af en række parametre som for eksempel alder, geografi, etnicitet, uddannelsesniveau, social baggrund mv. Med undersøgelsen vil vi derfor gerne tilvejebringe et fælles datagrundlag, der kan kvalificere debatten.

Vi vil dog mere end blot at tilvejebringe tal. Vi ønsker en dialog mellem musiklivets aktører og en debat, der kan anspore musikbranchen til at tage større ejerskab for udfordringerne med manglende kvinder på tværs af branchen. Sideløbende med undersøgelsen har vi derfor sat fokus på gevinsterne ved mangfoldigheden med en række morgenmøder, støttet af Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Musik. Under overskriften 'Diversitet i musikbranchen' har vi givet plads til aktører og initiativer, der på hver deres måde brænder for at løfte diversiteten i musikken. Det er blevet til møder med kollektivet *Girls Are Awesome*, platformen *Pluralisterne*, et indblik i *Mayhem-scenen*, en minikoncert med *Kill J* samt indsigt i arbejdet med *Heartbeats* ved Le Gammeltoft. Nærværende undersøgelse præsenteres desuden ved et morgenmøde i forbindelse med SPOT Festival.

De metodiske overvejelser

Med undersøgelsen ser vi nærmere på kønsbalancen i udvalgte dele af musiklivet, herunder blandt det publikum, som oplever musikken, de musikere, som fremfører musikken, og de nøglepersoner, der får det hele til at spille bag scenen. Undersøgelsen er ikke en stor og udtømmende analyse, der afdækker hele den alsidige musikbranche, men en række aktuelle og forhåndenværende tal, som det har været muligt at indhente fra egne rækker blandt de 5 deltagende organisationers medlemmer og interessenter i løbet af 2016. Derfor er tallene fra de forskellige deltagende organisationer heller ikke direkte sammenlignelige undersøgelsen igennem. For JazzDanmarks vedkommende er der ikke tale om en medlemsorganisation og data på jazzens område er således fremkommet via en spørgeundersøgelse blandt nogle af organisationens interessenter. Endvidere dækker tallene fra Dansk Musiker Forbund og Gramex over musikere fra alle genrer, så de klassiske musikere også er med. Derimod er der ikke tal for kønsdiversiteten bag den klassiske scene eller fra det klassiske publikum.

Til at belyse 'bag om scenen' har vi valgt at afgrænse undersøgelsen til *nøglepersoner*, der arbejder på festivaler og spillesteder. De har gennem deres virke og ansvar ofte en funktion som 'gatekeeper' og kan i høj grad være med til at tegne organisationen og bestemme udviklingen. Nøglepersoner er i undersøgelsen defineret som personer i organisationen med projekt- og budgetansvar. Dvs. at de har beføjelser til at foretage økonomiske dispositioner på vegne af organisationen og kan på egen hånd iværksætte projekter, herunder indgå aftaler med eksterne leverandører og samarbejdspartnere.

Organisationerne bag undersøgelsen

Følgende 5 organisationer har bidraget til undersøgelsen:

Dansk Musiker Forbund (DMF)

Dansk Musiker Forbund er fagforening for musikere, musikundervisere, sangere og musikteknikere m.fl. Organisationen repræsenterer musikere fra alle genrer inden for rytmisk, elektronisk og klassisk musik, både kulturelt, musikpolitisk og økonomisk og tæller ca. 6.400 medlemmer.

Dansk Artist Forbund (DAF)

Dansk Artist forbund er en fagforening der varetager individuel og kollektiv forhandling for artister, solister og underholdere i musik, scenekunst og underholdningsbranchen. Dansk Artist Forbund havde i 2016 ca. 1.300 medlemmer.

Gramex

Gramex er en nonprofit medlemsorganisation, der indhenter betaling på vegne af udøvende kunstnere og pladeselskaber, når deres indspillede musik bliver afspillet offentligt i Danmark. Herfor udbetaler Gramex hvert år til både udøvende kunstnere og pladeselskaber. Organisationen har omkring 30.000 medlemmer.

JazzDanmark (JazzDK)

JazzDanmark er en genreorganisation, der bidrager til at udbrede jazzen og udvikle hele musiklivet ved at skabe værdi for mennesker gennem nye møder, oplevelser og samarbejder i og omkring jazz i Danmark og dansk jazz i udlandet.

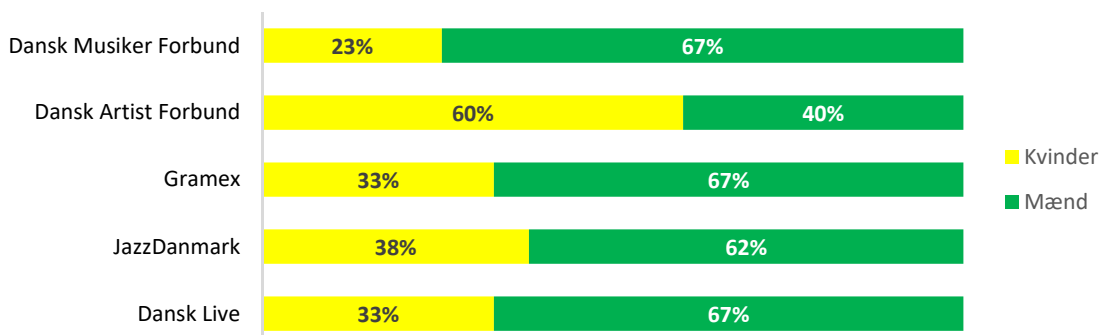
Dansk Live

Dansk Live er interesseorganisation for danske spillesteder og festivaler, som har musikken i centrum. Dansk Live har 105 livekoncertarrangører som medlemmer og arbejder for at styrke livemusikken samt for at forbedre vilkårene for livearrangørerne i Danmark.

Kønsfordelingen i de 5 organisationers bestyrelser

Som organisationer for det danske musikliv, der ønsker at sætte diversitet på dagsordenen, er det nærliggende indledningsvis 'at gribe i egen barm' og se, hvordan kønsfordelingen ser ud i bestyrelserne blandt de 5 organisationer. Her tegner der sig følgende billede:

Kønsfordelingen i de 5 organisationers bestyrelser

Analyse

I undersøgelsens analysedel vil vi belyse kønsdiversiteten i forhold til følgende 3 områder på tværs af musikbranchen:

- Analysedel I – Kønsfordeling blandt befolkning og publikum
- Analysedel II – Kønsfordeling blandt musikere
- Analysedel III – Kønsfordeling blandt nøglepersoner bag scenen

Kønsbalancen i befolkningen og blandt publikum

Indledningsvis etableres et generelt sammenligningsgrundlag for undersøgelsen og efterfølgende vises kønsfordelingen blandt det musikforbrugende publikum for rytmisk musik.¹

Den generelle kønsbalance i DK

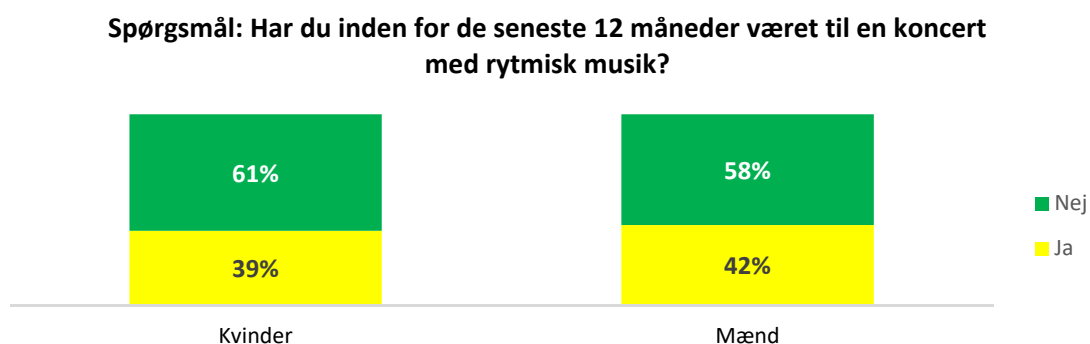
Kønsbalancen i den danske befolkning er ifølge Danmarks Statistik stort set lige. Således bestod den danske befolkning 1. januar 2017 af ca. 50 pct. kvinder og 50 pct. mænd.

Nærværende undersøgelse retter sig imidlertid mod musikken som et erhverv, og derfor vil det være oplagt at sammenligne med kønsfordelingen på arbejdsmarkedet. Her var der ifølge Danmarks Statistik en lille overvægt af mænd blandt de 2,75 mio. danskere, der var beskæftigede i 2016, med en andel på 52 pct. mod 48 pct. kvinder.

Kønsbalancen blandt publikum

På vegne af Dansk Live har erhvervsorganisationen Dansk Erhverv de seneste 2 år foretaget en undersøgelse omkring publikum og rytmiske koncerter. I den seneste undersøgelse fra november 2016 svarer 41 pct. af de adspurgte ja til, at de havde været til koncert med rytmisk musik inden for de seneste 12 måneder.

Ser man i den forbindelse på kønsfordelingen svarede 42 pct. af mændene ja til dette spørgsmål, mens 39 pct. af kvinderne svarede ja.

Kilde: Rundspørge blandt 1.007 danskere foretaget af Dansk Erhverv/Nordstat på vegne af Dansk Live, 2016

En tilsvarende undersøgelse på filmområdet i 2016 viste at kønsfordelingen blandt filmpublikum i perioden 2008-2015 var 54 pct. kvinder mod 46 pct. mænd. Således matcher kønsbalancen i den kulturforbrugende del af befolkningen den generelle kønsbalance.

¹ Tal for det klassiske publikum er ikke med i undersøgelsen af publikum.

Kønsbalancen blandt musikerne

Musikerne er dem, der skaber musikken, indspiller og udgiver den samt fremfører den live. I analysens anden del ser vi nærmere på kønsdiversiteten blandt musikerne, på baggrund af tal fra Dansk Musiker Forbund, Dansk Artist Forbund og Gramex.

Dansk Musiker Forbund

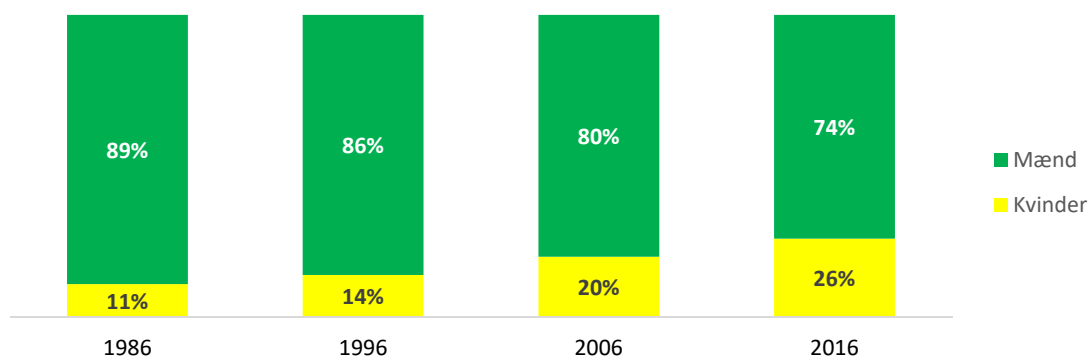
Blandt DMF's medlemmer var andelen af kvinder i 2016 ca. 26 pct. I både den klassiske og rytmiske musik.

DMF: Kønsfordelingen blandt medlemmer, 2016

Der er dog sket noget med kønsbalancen blandt medlemmerne af DMF i de sidste 30 år, da andelen af kvinder i 1986 blot var 11 pct. På 30 år er der sket en stigning på 15 procentpoint.

DMF: Kønsfordelingen blandt medlemmer, 1986-2016

Dansk Artist Forbund

DAF havde i 2016 samlet ca. 1.300 medlemmer, hvoraf 44 pct. var kvinder. Af disse talte medlemmerne på musikkens område 925, og her var andelen af kvinder 42 pct.

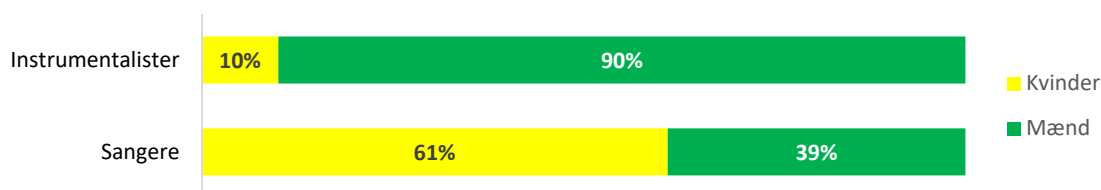
DAF: Kønsfordelingen blandt medlemmer på musikkens område, 2016

Instrumentalister og sangere

Blandt DAF's medlemmer på musikkens område udgjorde instrumentalisterne ca. 37 pct., mens gruppen af sangere udgjorde 63 pct. I forhold til kønsbalancen var 10 pct. af instrumentalisterne kvinder mens de tilsvarende hos sangerne udgjorde 61 pct. i 2016.

DAF: Kønsfordelingen blandt instrumentalister og sangere, 2016

Således må man konstatere, at kønsbalancen blandt instrumentalisterne er meget skæv med en andel på blot 10 pct. kvinder. Omvendt er der med en andel på 61 pct. en overrepræsentation af kvinder blandt sangerne.

Nye medlemmer

DAF har også opgjort kønsfordelingen på nye optag i perioden 2013-2016. Det gav følgende fordeling blandt kvinder og mænd i forhold til nye medlemmer.

DAF: Kønsfordeling blandt nye optag 2013-2016

	2013	2014	2015	2016	2013-16
Kvinder	52%	52%	51%	41%	48%
Mænd	48%	48%	49%	59%	52%

Note: Tal på nye medlemmer dækker både medlemmer indenfor musik og scenekunst

Som det fremgår af tabellen er kønsbalancen meget mere ligelig i perioden i og identisk med kønsbalancen på det generelle arbejdsmarked.

Gramex

De udøvende kunstnere

De udøvende kunstnere, der er medlem af Gramex, medvirker som musikere eller sangere på en eller flere udgivelser med airplay. Blandt Gramex' medlemmer af udøvende kunstnere var 26 pct. kvinder i 2016, som tilsammen modtog 21 pct. af Gramex' årlige udbetaling.

Gramex: Kønsfordeling blandt udøvende kunstnere og udbetaling i 2016

Note: Udbetalt i juni 2016 til kunstnere med CPR-nummer

Kønsfordelingen blandt de udøvende kunstnere hos Gramex er uændret siden 2011. Men for 5 år siden fik de kvindelige kunstnere 24 pct. af Gramex-udbetalingen mod kun 21 pct. i 2016.

Pladeselskaber

Gramex sikrer også betaling til dem, der har udgivet musikken – både de etablerede pladeselskaber med CVR-numre, men også alle de selv-udgivende musikere, der er registreret som selskab med deres personlige CPR-nummer.

I 2016 tegnede kvinder sig for 20 pct. af gruppen af pladeselskaber med CPR-numre, og de modtog 22 pct. af de samlede udbetalinger til gruppen af pladeselskaber med CPR-numre.

Gramex: Pladeselskaber med CPR-nummer og deres udbetaling i 2016

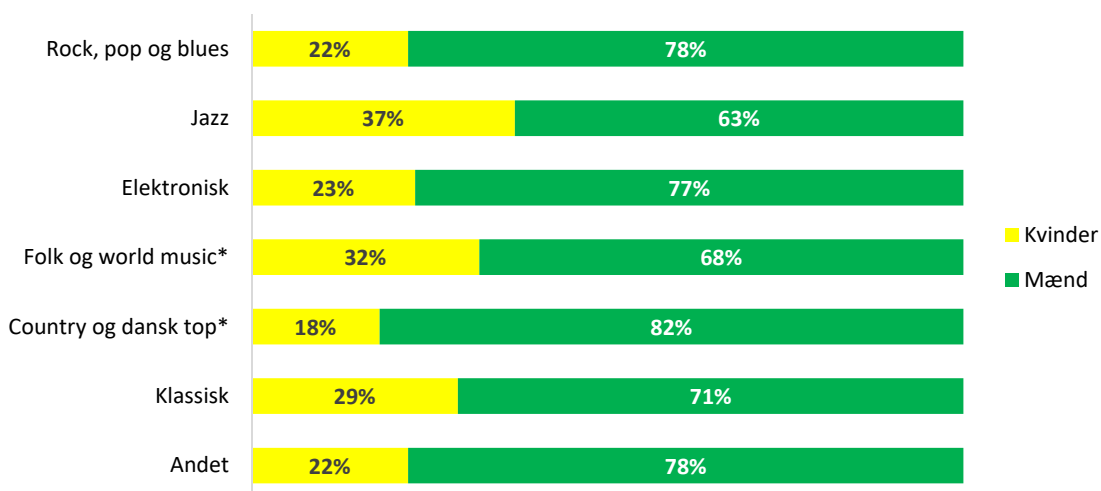
Note: Udbetalt i juni 2016 til pladeselskaber med CPR-nummer

Kønsfordelingen blandt denne gruppe af Gramex' medlemmer er uændret siden 2011. Men hvor udbetalingen til de kvindelige kunstnere er faldet 3 pct. siden 2011, er den i samme periode steget fra 11 til 22 pct. til de 'kvindelige' pladeselskaber.

Kønsdiversitet i genrerne

Ifølge DMF var kønsfordelingen indenfor de forskellige genrer følgende i 2016:

DMF: Kønsdiversitet blandt genrerne

*Folk og world music samt country og dansk top er slået sammen, da det er mindre genregrupper og andelen af kvinder er den samme.

Som det fremgår, er andelen af kvinder højest inden for jazz, folk, world og klassisk, som ligger omkring en tredjedel. For de øvrige genrer er ca. 1 ud 5 kvinde.

Andelen af kvinder blandt kapelmestre er af JazzDanmark opgjort til at være 32 pct.² JazzDanmark har endvidere spurgt til bandets sammensætning og her udgør andelen af kvinder ca. 16 pct.

Konklusion

Generelt betragtet lader det til, at kvindernes andel blandt musikerne ligger mellem 25 og 30 pct. Andelen af kvinder blandt DAF's medlemmer ligger højere end hos DMF, men de er tilsvarende færre medlemmer og på tværs af begge organisationer giver det ca. 28 pct.

Dette tal ligger tæt på den andel af kvinder blandt de udøvende kunstnere hos Gramex.

Kønsbalancen blandt livearrangørerne

I tredje del af analysen ser vi nærmere på kønsdiversiteten blandt de nøglepersoner, som får tingene til at spille bag scenen. Bidrag til at belyse dette område er primært leveret af JazzDanmark³ og Dansk Live. Tallene viser endvidere kun den rytmiske livescene og ikke den klassiske.

Undersøgelsen går bag om kønsbalancen på scenen ved at se på fordelingen af kvinder og mænd blandt nøglemedarbejdere, herunder i forhold til *ledelsen, det administrative personale, bookingansvarlige, teknisk og sikkerhedsansvarlige, kommunikations- og PR-ansvarlige* samt ansvarlige for *bar og handel*.

Ledelsen

Ledelsen på et spillested eller en festival har det overordnede ansvar for organisationen og sørger blandt andet for udvikling og økonomi. Ledelsen består af en daglig leder eller direktionen, der evt. er suppleret med en bestyrelse.

Den daglige ledelse og direktionen

Blandt de daglige leder var ca. hver tredje en kvinde i 2016. Således var 36 pct. af de daglige ledere blandt Dansk Lives medlemmer kvinder, mens de indenfor jazzen var 33 pct.

Kønsfordelingen blandt den daglige ledelse hos livearrangører i 2016

Bestyrelsen

På bestyrelsessiden var andelen af kvinder blandt Dansk Lives medlemmer på 32 pct. i 2016 mens det tilsvarende indenfor jazzen var 40 pct. af bestyrelsesmedlemmerne, der var kvinder i 2016.

² Undersøgelsen dækker 12 adspurgte livearrangører, som har indrapporteret data på 105 koncerter i perioden august-oktober 2016

³ Se note 2

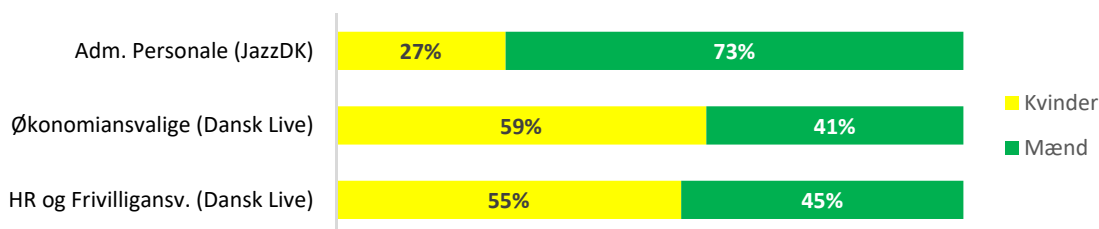
Kønsfordelingen blandt bestyrelsen hos livearrangører i 2016

Administration og HR

Blandt det administrative personale er der større forskel på de to organisationers opland. Hvor andelen af kvinder hos JazzDanmarks interessenter følger det gængse billede med en andel på ca. 27 pct., er der blandt Dansk Lives medlemmer en markant højere andel af kvinder blandt nøglepersoner på det administrative område. Således er der 59 pct. kvinder blandt de økonomiansvarlige og 55 pct. kvinder i forhold til nøglepersoner blandt HR og frivillig-ansvarlige, der blandt andet står for rekrutteringen.

Kønsfordelingen blandt det administrative personale hos livearrangører i 2016

Booking

De bookingansvarlige står for kurateringen af indholdet til scenerne og indgår aftaler med kunstnerne og deres repræsentanter. Blandt de bookingansvarlige var andelen af kvinder i 2016 ca. 26 pct. hos Dansk Lives medlemmer og 27 pct. indenfor jazzen.

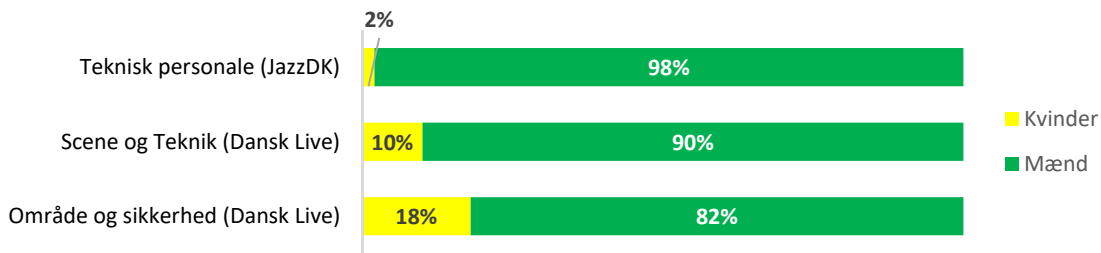
Kønsfordelingen blandt bookingansvarlige hos livearrangører i 2016

Teknik og område

Det tekniske personale står typisk for lyd, lys og sceneopsætning og har sammenlignet med de øvrige områder en væsentlig mindre andel af kvinder blandt nøglepersonalet. Således var andelen af kvinder i 2016 blandt det tekniske personale hos jazzen blot 2 pct. mens det hos Dansk Lives medlemmer var 10 pct. Endvidere var andelen af kvinder hos nøglepersoner blandt område- og sikkerhedspersonale 18 pct. blandt Dansk Lives medlemmer.

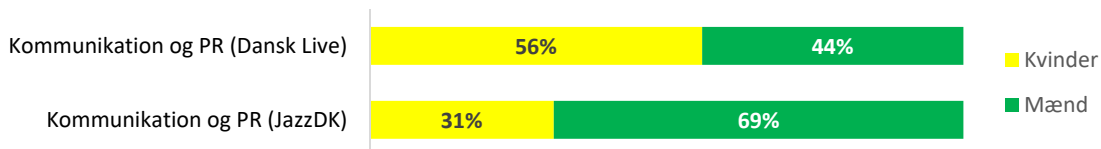
Kønsfordelingen blandt nøglepersoner hos det tekniske personale hos livearrangører i 2016

Kommunikation og PR

Blandt nøglepersoner, der arbejdede med kommunikation og PR hos livearrangørerne, var 56 pct. kvinder hos medlemmer af Dansk Live, mens den hos jazz'en var 31 pct.

Kønsfordelingen blandt nøglepersoner hos livearrangører, der var ansvarlige for kommunikation og PR i 2016

Bar og handel

Endelig følger fordelingen blandt nøglepersoner inden for bar og handel nogenlunde det generelle arbejdsmarked. De har typisk ansvar for bar på spillesteder og for bar og samarbejde med handelsboder på festivaler mv.

Kønsfordelingen blandt nøglepersoner hos livearrangører, der var ansvarlige for bar og handel i 2016

Konklusion

På bookingområdet er fordelingen meget lig den man så på tværs af musikerne, hvor den kvindelige andel lå mellem 25 og 30 pct. Ellers er der blandt nøglepersoner hos livearrangørerne flere områder, hvor den kvindelige andel ligger over 30 pct. og enkelte over 50 pct. Dog er der på det tekniske og sikkerhedsmæssige område temmelig lille andel af kvinder.

Det videre arbejde

Afslutningsvis vil vi gerne komme med et par input til det videre arbejde.

Først og fremmest er det vores håb, at undersøgelsen vil bidrage og inspirere til, at flere får lyst til at arbejde mere målrettet med diversitet i musikbranchen og styrke kønsbalancen. Som organisationer har vi imidlertid kun undersøgt en mindre del af musikkens område, og det er naturligvis oplagt i det videre arbejde at inddrage flere aktører og udvikle en både større, grundigere og mere sammenhængende kortlægning af diversiteten i hele musikbranchen.

Blandt de fem organisationer, der har bidraget til undersøgelsen, er der et ønske om at fortsætte arbejdet med at sætte fokus på diversitet – både sammen og hver for sig – og ikke kun i forhold til kønsdiversitet, men også i relation til andre diversitetsparametre som alder, geografi, etnicitet, uddannelsesniveau, social baggrund mv.

Ambitionen er, at være en del af en løbende udvikling af musikkulturen, der kan sikre mest mulig kvalitet og bredere kunstneriske udtryk. Vi vil derfor søge at udvikle relevante aktiviteter, der kan bidrage til talentudvikling og være med til at synliggøre indsatser og potentialer fra f.eks. inspirerende rollemodeller. Vi har med vores morgenmøder selv givet bolden op og håber, at vi kan fortsætte med dem ude i landet til efteråret. Endelig vil vi naturligvis også gerne anspore andre aktører og musikorganisationer til at byde ind og arbejde for mere diversitet i alle led af musikkens kæde.

